

**АКТУАЛЬНІ
ПРОБЛЕМИ
ПРАКТИЧНОЇ
ПСИХОЛОГІЇ**

Збірник наукових праць

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

17 травня 2024 р., м. Одеса

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
STATE INSTITUTION "SOUTH UKRAINIAN NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY
NAMED AFTER K.D. USHYNsky"**

*(Department of General and Differential Psychology,
Department of Psychiatry, Medical and Special Psychology,
Department of Theory and Methods of Practical Psychology)*

MOLDOVA STATE UNIVERSITY

(Department of Psychology)

UNIVERSITY OF THE NATIONAL EDUCATION COMMISSION, KRAKOW

(Institute of Psychology)

VILNIUS UNIVERSITY

(Institute of Psychology)

JOHNS HOPKINS UNIVERSITY

(Department of Psychology & Brain Sciences)

ODESA NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY

(Department of Language and Psychological and Pedagogical Training)

KHARKIV NATIONAL PEDAGOGICAL

UNIVERSITY NAMED AFTER H. S. SKOVORODA

(Department of Psychology)

CLASSICAL PRIVATE UNIVERSITY

(Department of Practical Psychology)

VASYL' STUS DONETSK NATIONAL UNIVERSITY

(Department of Psychology)

ODESA ASSOCIATION OF PSYCHOLOGISTS

**ACTUAL PROBLEMS
OF PRACTICAL PSYCHOLOGY**

Collection of scientific works

International Scientific and Practical Internet Conference

May 17, 2024

Odessa – 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»**

*(кафедра загальної та диференціальної психології,
кафедра психіатрії, медичної та спеціальної психології,
кафедра теорії та методики практичної психології)*

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ

(кафедра психології)

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ КОМІСІЇ НАРОДНОЇ ОСВІТИ В КРАКОВІ

(Інститут психології)

ВІЛЬНЮСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(Інститут психології)

УНІВЕРСИТЕТ ДЖОНСА ГОПКІНСА

(кафедра психології та досліджень про мозок)

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(кафедра мовної та психолого-педагогічної підготовки)

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ

(кафедра психології)

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(кафедра практичної психології)

ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

(кафедра психології)

ОДЕСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПСИХОЛОГІВ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Збірник наукових праць

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

17 травня 2024 року

Одеса – 2024

**ЩОДО МЕТОДІВ САМОРЕГУЛЯЦІЇ, ЗОРІЄНТОВАНИХ НА
ЗНИЖЕННЯ СТАНУ ТРИВОЖНОСТІ**

Подвисоцька В.В., Чебикін О. Я.371

**ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВИГОРАННЯ КАР'ЄРНИХ
КОНСУЛЬТАНТІВ ТА УМОВИ ДЛЯ ЙОГО УПЕРЕДЖЕННЯ**

Грінфельд А.В., Массанов А.В.374

**ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ СУЇЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ
ОСОБИСТОСТІ**

Коропатов С.О., Ситнік С.В.377

**ДОСЛІДЖЕННЯ САМООЦІНКИ ТА САМОВІДНОШЕННЯ У КЛІЄНТІВ
ЕСТЕТИЧНОЇ КОСМЕТОЛОГІЇ**

Стас А.А., Лазоренко Т.М.379

Секція VI.

***ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ:
ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ТА ДОСВІД УКРАЇНИ***

**ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ДСНС УКРАЇНИ ТА
ШЛЯХИ ЇХ РЕАБІЛІТАЦІЇ**

Закернична І.П., Савенкова І.І.381

**ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ СТРЕСОВИХ
РОЗЛАДІВ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ**

Багрянцев Ю.М., Венгер Г. С.384

НЕЙРОРЕАБІЛІТАЦІЯ ХВОРИХ, ЩО ПЕРЕНЕСЛИ ІНСУЛЬТ

Баліка А.В., Чугуєва І. Є.387

**ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДИСОЦІАТИВНИХ
РОЗЛАДІВ У НАРКО-ЗАЛЕЖНИХ КЛІЄНТІВ**

Власова Л. А., Садова М.А.391

**ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В
РОБОТІ З ПОСТТРАВМАТИЧНИМИ СТРЕСОВИМИ РОЗЛАДАМИ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗОНИ БОЙОВИХ ДІЙ**

Галенко Д.В., Садова М.А.394

**ПСИХОСИМПТОМАТИКА РЕКУРЕНТНОГО ДЕПРЕСИВНОГО
РОЗЛАДУ ТА ШЛЯХИ РЕАБІЛІТАЦІЇ**

Делі А., Бабаян Ю. О.396

**ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ СТРЕСОВИХ
РОЗЛАДІВ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Зіновкіна М.Є., Венгер Г.С.397

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ДИЗОНТОГЕНЕЗУ КОГНІТИВНОЇ СФЕРИ У
ДІТЕЙ ТА ШЛЯХИ НЕЙРОРЕАБІЛІТАЦІЇ**

Зіньковська В.Є., Венгер Г.С.401

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В РОБОТІ З ПОСТТРАВМАТИЧНИМИ СТРЕСОВИМИ РОЗЛАДАМИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗОНИ БОЙОВИХ ДІЙ

Галенко Д.В., Садова М.А.

*Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(м. Одеса, Україна)*

Актуальність дослідження. Війна - дуже серйозне випробування для нашої психіки. І це актуально як для військових, так і для цивільних. Тільки **надзвичайні події спроможні викликати** посттравматичний стресовий розлад (ПТСР): війна, переживання втрат, природні катастрофи, загрози життю та здоров'ю, участь у бойових діях. Міністерство охорони здоров'я (МОЗ) повідомило, що у 2023 році кількість пацієнтів з посттравматичним стресовим розладом (ПТСР) зростає майже в чотири рази в порівнянні з 2021 роком. А за даними Національної служби здоров'я України (НСЗУ), у 2021 році діагноз ПТСР був поставлений 3 167 пацієнтам, у 2022 році - 7 051 пацієнту, у 2023 році - 12 494 пацієнтам, а станом на 6 березня 2024 року - 3 292 пацієнтам. Щодня зростає кількість загиблих, поранених чи військовополонених. Посттравматичний стресовий розлад військовослужбовців – це вкрай актуальна тема на сьогоднішній день яка потребує комплексного підходу і вчасного діагностування.

Основна складність проблеми полягає в тому, що незважаючи на безліч досліджень стосовно ПТСР, існує багато популярних міфів про посттравматичний стрес, що в свою чергу деколи призводить до жорстокого поводження та упередженого ставлення. Люди, що зіткнулись з ПТСР, часто відчують неприйняття та незрозумілість з боку близьких, друзів та суспільства в цілому, через що часто замовчують те, що відчують. Такі люди бояться, що їх можуть вважати небезпечними, «ненормальними». Вони можуть уникати лікування і вважати, що найкращий спосіб боротьби з ПТСР – це «бути сильними».

Численні дослідження фахівців пропонують різноманітні погляди та підходи до розуміння та лікування ПТСР і можуть бути корисними для подальшого вивчення цієї теми. Серед напрямків зарубіжної психології для розкриття психологічного підґрунтя посттравматичного стресового розладу (ПТСР) особливого значення набувають: психоаналітичний (Джудіт Герман, Пітер А. Левін, Бабетт Ротшильд), психодинамічний (Зігмунд Фрейд, Анна Фрейд, Мелані Кляйн, Дональд Кальшед), Поведінковий (Джозеф Вольпе, Една Б. Фоа), когнітивно-поведінковий (Альберт Елліс, Аарон Бек, Джудіт Бек), емоційно-орієнтований (Франсін Шапіро, Діана Фоса), травма-орієнтований (Бессель ван дер Колк, Пат Огден, Яніна Фішер).

Із сучасних психологічних напрямків можна виділити нейробіологічний (Джозеф Е. Леду, Керрі Дж. Ресслер, Рейчел Йегуда), психофізіологічний (Една Б. Фоа, Патріція А. Ресік, Мішель М. Краске), соціокультурний (Річард Е. Брайант, Девон І. Хінтон, Александер К. Макфарлейн).

У вітчизняній психології також виділяють підходи, що включають когнітивно-поведінкову терапію, емоційно-орієнтовану терапію, терапію експозиції та навчання стратегіям здійснення самоконтролю (Ігор Чукарін, Олександр Запорожець). Один з вітчизняних психологів, який працював у галузі ПТСР - Олег Бойко. Він спеціалізувався на дослідженні та лікуванні посттравматичного стресового розладу у військових та учасників бойових дій. Олег Бойко використовував комплексний підхід, включаючи когнітивно-поведінкову терапію, емоційно-орієнтовану терапію та методи релаксації для полегшення симптомів ПТСР та поліпшення якості життя постраждалих.

Наукова новизна полягає в уточненні поняття посттравматичного стресового розладу та розробці психо-реабілітаційної програми подолання ПТСР.

Практичне значення роботи полягає в тому, що результати дослідження можуть бути використані для розробки семінарських занять та лекцій, а також можуть бути впровадженими у діяльності практичних психологів, нейропсихологів, психотерапевтів, просвітницькій та освітній діяльності, для розробки тренінгових програм та для участі у науково-практичних конференціях здобувачів вищої освіти. Розробка рекомендацій щодо самопомогі у стресових ситуаціях військовослужбовцям з ПТСР.

Література

1. Спіріна І. Д., Пилягіна Г. Я., Чугунов В. В., Фаузі Є. С., Живілова Я. С., Шевченко Ю. М./ М 42 Медична психологія : підруч. ; за заг. ред. докт. мед. наук, проф./ І. Д. Спіріної. Дніпро : ЛІРА, 2022. 300 с. *Михайлов Б.В., Чугунов В.В., Курило В.О., Саржєвський С.Н.*
2. Посттравматичні стресові розлади : Навчальний посібник / Під заг. ред. проф. Б. В. Михайлова. – Вид. 2-е, перероблене та доповнене. – Х. : ХМАПО, 2014. – 223 с.
3. Психологія травмуючих ситуацій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. Л. Туриніна. – К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2017. – 160 с. – Бібліогр.: с. 149–159.
4. Психологічне консультування та корекція. Модульно-рейтинговий курс: Навчальний посібник. — К:/ ВД «Професіонал», 2005. — 656 с.
5. Психодіагностика психічних розладів та їх реабілітація / Л.А. Опанасенко – Миколаїв : Іліон, 2018. – 153 с.
6. Борис Дмитрович Карвасарський / Психотерапія / Підручник для студентів медичних ВУЗів (2-е изд., 2002 г.)
7. Райгородский Д. Я. (редактор-составитель). Практическая психодиагностика. Методики и тесты. Учебное пособие.—Самара: Издательский Дом «БАХРАХ-М», 2001. — 672 с.
8. Кокун О.М., Агаєв Н.А., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Остапчук В.В. Психологічна робота з військовослужбовцями - учасниками АТО на етапі відновлення: Методичний посібник. – К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2017. – 282 с.
9. Борис Дмитрович Карвасарський/ Клінічна психологія / Підручник (2004 р.)